

PRIMORSKA DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH SINDIKATOV ZA SLOVENSKO PRIMORJE IN TRST

Leto 2., šte. 48 - Cena 4 lire

TRST, torek 12. novembra 1946.

Posilna plačana - Speditions
in abbonamento post. II gruppo
Uredništvo in uprava: via Imbriani št. 5
Telefon 93.710 - Rokopisi se ne vračajo

Ostanimo budni!

VSI ISKRENI ZAGOVORNI-
KI ENOTNOSTI NE SMEJO
POZABITI SVOJIH DOŁ-
NOSTI.

Glede potrebe po sindikalni enotnosti v naši pokrajini so bili na pariskem sindikalnem sestanku vsi sindikalni predstavniki složni. Vsi se zavedajo, da se mora doseči združitev vsega delavskega razreda na razredni osnovi. Soglasni so, da mora prenehati nesmiselna in škodljiva razdrobljenost, ki je trajala nepretrgoma že 16 mesecev. Tako stanje povzroča namreč izključno le slabitev sil delovnega ljudstva v dosledni borbi za svoje pravice.

Enotni sindikati so stalno zagovarjali in priporočali združitev. Vedno so gojili razdor. Zavedajo se, da mora sleteti borba delovnega ljudstva na iskrenem in resničnem bratstvu, če hočemo doseči cilje, ki smo si jih zastavili in jih moramo v interesu delovnega ljudstva tudi izvajati ter urediti. V razdobju 16 mesecev so Enotni sindikati s svojim zadržanjem in delom neustretno ustvarili potrebne pogoje za vzdrževanje duha in za zblizevanje. Kratko povedano: poskušali so doseči združitev.

S svojim delom so se Enotni sindikati stalno in neustretno borili za koristi delovnega ljudstva. Dokazali so svojo razredno zavest, zaradi katere so tudi vedno težili doseči združitev delovnega ljudstva, katere bi privlekle do enotne fronte vseh sil mimo vseh političnih idej in iznad vsake škodljivosti. Tako združeni bi se lahko najuspešneje zoperstavili onim, ki bi želeli zaradi svojih koristi, ukloniti voljo delovnih sil, ki gospodarsko izrabljajo in politično zatirajo.

Nasa sindikalna organizacija je bila in bo tudi v bodoče ostala verna svoji liniji. Nasa sedanje zadržanje pa mora biti še bolj dosledno zaradi sedanega političnega razvoja, ki izgleda, da bo privedel do takozvane "svobodne" države. S tem se povečuje nevarnost in možnost prodiranja anglo-ameriškega kapitalizma v tržaško gospodarsko življenje. Ta kapitalizem se je pobral iz lokalnih, domačih kapitalističnih pohlepnosti; že sedaj je pohlepen, v bližnji bodočnosti se bo še stopnjeval. Poskušal bo z vsemi sredstvi razbijati in uničevati enotni nastop delovnega ljudstva, da bi ga potem lažje podjarmil. Razbite, razdrojene, bi nato skupino za skupino podvrželi samovolji, ki želi, kar mi vsi pač dobro vemo, napraviti iz nas kolonijo.

Tudi predstavniki Juljskih sindikatov so v Parizu bili soglasni s pogoji za združitev. S tem pa nase čuječnosti za koristi razredne zavednosti ne bodo uspravili. Njih pristane na pariske sklepe ne pomeni, da nekateri elementi, ki so podpirali sindikalno razdrobljenost, ali pa se vodpirali, niso odgovorni, ali da im je njih krivda s sporazumom zmanjšana. Nikakor ne! Mi poznamo vse podpiralce sindikalne razdrobljenosti prav dobro!

Enotni sindikati ne smejo zaradi koristi demokratične enotnosti ovirati stvarne in objektivne kritike, ki samo lahko prispeva k utrjevanju sindikalne enotnosti in doslednemu čuvanju razrednih načel. Proti vsem kvarnim vplivom vseh onih, ki niso na liniji razredne borbe, se bomo stalno borili, dokler ne bodo odstranjeni. Enotni sindikati so vedno zagovarjali borbo za pravice delovnega ljudstva, tisto borbo, ki čisti njihove pravice. V teh pravicah delovnega ljudstva so vključene tudi politične pravice, zaradi katerih so dobro znani reakcionarji krogi dvignili tak hrup. To svojo borbo pa bodo naši sindikati z vso odločnostjo nadaljevali, nadaljevali jo bodo, ker ta borba popolnoma odgovarja vsebini uvida Statuta Svetovne sindikalne federacije, ki je zelo jasen in vsebuje sledeče misli:

Borba za mir je borba za ojačanje ljudske oblasti, je borba za popolno uničenje fašizma in neofašizma, je borba za obnovu.

Mi moramo izvesti združitev in s tem odstraniti škodljivo borbo med delovnim ljudstvom. Vendar pa se moramo neustretno boriti in popolnoma razkrinkati zivljenje in oportunistične elemente, ki navidezno kažejo dobro voljo do političnih skupin, istočasno pa bi hoteli zavlačevati združitev vseh delovnih sil.

Mi hočemo pomirjenosti! Toda prava in iskrena razredna organizacija ne sme dopustiti, da se ne bi zvedelo za dvomno zadržanje ekspertov Juljskih sindikatov v Parizu, kjer so sicer pokazali prijazno obraz.

Umetnost je tudi navesti, da so vsi delavci, obenem z onimi, ki so vsiljeni v Juljske sindikate, skratka delovno ljudstvo sploh. 4. novembra stavkali v znak protesta proti izzivanju in izgredu s strani fašističnih band, ki se skrivajo pod italijansko trobojniko ter žalijo in napadajo vse tiste, ki imajo izgled delavca. Enotni sindikati so podpisali protestno pismo, naslovljeno na polk. Bowmana, Juljski

Po jasnih besedah tov. Salaja:

Ustvarjamo in krepimo enotnost ter dosledno razkrinkujemo one, ki poskušajo z razbijanjem naše enotnosti onemogočiti uspešno razredno borbo

Predsednik glavnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije tov. Djuro Salaj, vodja Juljske sindikalne delegacije na sestanku v Parizu, je takole odgovoril na nekatera zastavljena mu vprašanja:

VPRASANJE: Ali mislite, da bo enotnost sindikalnega delavskega gibanja v Trstu izvršena do 1. marca 1947, kakor je predvideno v sporazumu na sindikalni konferenci v Parizu, ki se je vršila 18. in 19. oktobra, in kateri so prisostvovali predstavniki glavnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije, italijanske glavne konfederacije dela, Juljskih sindikatov in Enotnih sindikatov iz Trsta?

ODGOVOR: Rok, ki predvideva enotnost obeh sindikalnih organizacij v Trstu je predolg. Na tržaškem ozemlju, ki pride v poštev za to enotnost, je okoli 70 do 80.000 članov sindikatov. Če bi imeli dobro voljo, bi prišlo do enotnosti lahko že do 1. januarja 1947. Ta rok je predlagala jugoslovanska delegacija.

Ze na pariskem sestanku so predstavniki Juljskih sindikatov Trsta, kateri obsegajo mešane stranke (social-demokrati, akcijska stranka, krščanski demokrati in republikanska stranka), na čelu s predsednikom baronom Rinaldinijem, poskušali z raznimi manevri in izgovori onemogočiti sporazum. Toda zaradi enotnega glasila predstavnikov Svetovne sindikalne zveze, Konfederacije dela Italije, Enotnih sindikatov Trsta in jugoslovanskih sindikatov, so bili predstavniki Juljskih sindikatov Trsta primorani pristati na sporazum, ker bi bili v nasprotnem slučaju že na konferenci ožigosani kot neprijatelji in razdrojevalci delavskega razreda v Trstu.

Zaradi tega bo pri delu za združevanje sindikalnih grup v Trstu mnogo težav. Zaradi tega bo rok za združevanje nujno potreben. Nasa delegacija je mnenja, da se sporazum ne bo mogel izvršiti brez intervencije sindikalne federacije.

VPRASANJE: Kaj mislite, katere so največje težkote pri ustvarjanju enotnosti?

ODGOVOR: Največje težkote pri delu za enotnost so gotovo v tem, da bodo voditelji Juljskih sindikatov poskušali se naprej ovirati delo za združevanje, ker kakor izgleda, se hoje, da bodo z enotnostjo izgubili

vsak vpliv na delavske mase zaradi izdajalske vloge, ki so jo do danes igrali v Trstu.

VPRASANJE: Kakšno je bilo na splošno zadržanje predstavnikov Juljskih sindikatov na konferenci?

ODGOVOR: Poročilo, ki ga je podala delegacija Juljskih sindikatov, je bilo podobno preračunemu manevru proti Jugoslaviji in jugoslovanskim sindikatom. Opisali so, da so Enotni sindikati v Trstu sestavljali del jugoslovanskih sindikatov, čeprav je jasno, da niti sindikati cone B niso organizacijsko v sestavi z našimi sindikati in ne bodo, dokler se dokončno ne reši vprašanje jugoslovanskih državnih meja.

Ta laž jim je bila nujno potrebna, kajti s tem so hoteli opravičiti svojo razredno politiko. Zadrževali so, da se delovne mase Trsta odstranijo od vsake politične borbe in da se

vključijo v izključno ekonomske aktivnosti. Nasa delegacija jim je dala na vse to dostojen odgovor.

VPRASANJE: Kaj mislite na splošno o tej konferenci?

ODGOVOR: Konferenca je v znanju meri pripravila pot k združenju delavskega razreda Trsta. Sporazum, sestavljen na tej konferenci, jasno prikazuje principe združevanja; demokratične volitve sindikalnih predstavnikov od najvišjih do najnižjih; program Zedinjenih sindikatov Trsta mora biti sestavljen v duhu uvida Statuta svetovne sindikalne federacije. Med drugim se govori v uvodu tudi naslednje: organizirati in zediniti vse sindikalne zveze vsega sveta, ne glede na raso, narodnost, versko in politično pripadnost; boriti se za končno uničenje vseh fašističnih oblik vladavine in manifestacij fašizma, ne glede na to, v kateri obliki

in pod katerim imenom bi se vodile; boriti se proti vojni in njenim povzročiteljem za cilj vzpostavljanje irdnega in trajnega mira, organizirati enotno borbo sindikalnih zvez vsega sveta proti vsakemu ogražanju ekonomskih in socialnih pravic in ogrožanju demokratičnih svobod; in za zagotovitev pravice do dela.

Na taki osnovi se lahko združijo vsi tisti, ki stojijo na principu razredne borbe, odpadli pa bodo tisti, ki so hoteli in poskušali odvleči delovno ljudstvo Trsta v fašistični tabor.

To je glavni značaj konference pri Svetovni sindikalni federaciji v Parizu.

Enotni sindikati Trsta imajo sedaj nalogo, da čim bolj popularizirajo v svojih organizacijah in med člani Juljskih sindikatov značaj sindikatov, značaj sindikalne enotnosti delavskega razreda Trsta.

Samo z odločnimi nastopi bomo napravili konec fašističnemu izzivanju

Nasa delovno ljudstvo ni varno pred pobesnelostjo fašističnih elementov, katerih delovanje odobravajo in nič ne podvzamejo proti temu izključno le protisindikalni elementi, sovražniki demokracije, miru in varnosti.

Enotnost delavskega jezika delodajalcev, ki bi složnost demokratičnega delavskega hoteli razbiti in s tem zavarovati svoje ogabne egoistične namene. Hoteli bi ponovno doseči stanje, ki bi jim po starih tradicijah dopuščalo nekontrolirano izkoriščanje. Njihov glavni življenski namen je brezdelno, lagodno življenje.

Krvavi dogodki v Sitanu niso bili slučajni. V njih, v nizu protisindikalnih dejanj razberemo enega izmed zastraševalnih poskusov fašističnih elementov, ki uživajo podporo s strani celokupne reakcije.

Tudi način ravnanja in divjanja policije proti delavstvu je naletel na ogorčenost. Policija je med drugim aretirala in preplela celo ženske in otroke pod 14 leti. Skratka, policija je ravnala z delavci kot z zločinci. Po svoji stari navadi je postopala zelo surovo.

Za vse to pa je odgovorna ZVU, ki je je poverjena začasna zaupna uprava. Ponovno je bilo govora o varnosti prebivalstva in civilni policiji, ki bi morala, saj zato je tu, skrbeti za varnost in preprečiti napade kalicov miru in varnosti.

Toda vse zaman.

Delavstvo Tržača je bilo ogorčeno. Dne 5. t. m. je s stavko protestiralo zaradi zadnjih dogodkov. Celo poročilo policije pravi, da je stavkalo 8.000 delavcev. Stavkali so v ladjedelnicah, v podjetju Solway in vseh

manjših obratih. Delavstvo ladjedelnic je tudi poslalo ZVU-ju protestno resolucijo.

Tudi hi guvernerju se je podala delegacija tržških delavcev in mu izročila protestno noto. V njej izražajo svoje nezadovoljstvo zaradi ardentov in izzivanja, med katerimi je v zadnjem času najprej prišlo pri Sitanu. Delegati so vprašali gu-

vernerja, kaj misli ukreniti, da se napravi konec položaju, ki je nevzdržen. Vprašali so ga, kakaj ne more preprečiti bombnih napadov, ko na drugi strani oblast tako odločno nastopa proti demokratom.

Toda guverner je odgovoril v tonu, ki niti malo ne odgovarja resnosti, kakršno bi pač moral vsaj kot guverner pokazati.

SILEN ODGOVOR DELAVSTVA ZARADI ZAPLEMBE LJUDSKEGA DOMA V GORICI

Demokratično delovno ljudstvo je zelo ogorčeno zaradi zaplembe ljudskega doma v Gorici. Sedanja zaplemba spominja na stare pretekle dni, ko je fašistični zatiral vse demokratično udejstvovanje, vse želje po političnem, kulturnem in socialnem udejstvovanju našega ljudstva z vso brutalnostjo in brezobzirnostjo.

V Ljudskem domu so imele svoje prostore skoro vse antifašistične ustanove demokratičnega ljudstva, ki se je borilo ob strani zavetnikov, neoziraje se na krave in materialne žrtve, dosledno predano boju proti zatiranju, proti nacifasizmu.

Doslej Anglo-Amerikanci niso rabili teh prostorov, čeprav so pri nas že 17 mesecev. Zakaj jih sedaj kar naenkrat potrebujejo? Če prostore vendarle res rabijo, tedaj bi si jih zelo lahko

oskrbeli drugod. V mestu je dovolj zgradb, ki imajo razpoložljive prostore in bi jih druge ustanove s lahkoto utrpale. Doselej pa se ni nihče domislil, da bi iskal prostore pri kakšni drugi živinoreji in kmetovalci sploh, kjer se vedno prevladuje fašisti-

Kmetovalci za rešitev trenutnih problemov

Dne 7. t. m. se je vršil sestanek kmetijskih referentov in odborov Enotnega sindikata kmetijske stroke.

Na sestanku so sklenili, da se po da na kmetijski odsek pri ZVU delegacija treh kmetov, skupno s tajnikom kmetijskega sindikata. Napolnili so se s kapetanu Willis-u. Izročili so mu resolucijo, v kateri so mu pojasnili zaskrbljenosti naših kmetovalcev. Položaj, v katerem se nahajajo živinorejci in kmetovalci sploh, je tožak. Primenjuje jim namreč krme in sena. Razen tega pa je njihovo delo zelo težko, ker nimajo traktorjev in jim manjkajo tudi plemenski bikli.

Vsa ta vprašanja so zelo važna in zahtevajo resnega pomisleka, hitre rešitve. Zaukrat bi se pa moralo preskrbeti vsaj potrebna vozila za prevoz sena, ki ga je preskrbela kmetijska zadruga na Tolminskem.

Nesocialnost delodajalcev

V vseh panogah gospodarskega udejstvovanja, v vseh delavskih kategorijah dobijo povratniki iz nemškega ujetništva zaposlitev. Izjemo tvorijo peki, ki so se vrnili iz ujetništva in iščejo delo. Toda zaman ga iščejo.

Vzrok tega je tudi prikrivanje dela, ki ga vršijo lastniki pekarn pod roko in s tem izkrivajo veljavne predpise. Vse to pa delajo samo zato, da jim ni treba zaposliti brezposelne peke, ki iščejo delo.

Tak način postopanja moramo obojsati in pomeni vsek skupuskega ezicizma, nemasnega pohlepa po velikih dobičkih. To mora prenehati. Zato bo direktivni odbor pekov slučajje uredil in preprečil neprestane kršitve, če bo to potrebno tudi z najizdatnejšimi sredstvi.

Vsi prizadevi lastniki pekarn morajo dobro premisliti, kaj in kako delajo, ker ES pekov bo vedno buden in dosleden zagovornik pravic zaposlenih, kakor tudi nezaposlenega delavstva.

Zadrúžništvo jim je v napoto

Okrajna kobarška nabavljajna in prodajna zadruga je hotela obnoviti svoje poslovanje. V ta namen se je obrnila s prošnjo na kobarškega guvernerja Paintra, ki pa je njihovo prošnjo odbil.

Potreba po zadrugi je v zadnjem času toliko večja, ker so spekulativci dvignili ceno blaga. Poslovanje zadruga bi bil najprimernejši odgovor črnoborjanskemu in spekulativizmu. Tega se člani zadruga prav dobro zavedajo. Zato so poslali z izrednega občnega zbora protestno pismo g. polkovniku Bowmanu v Trst. V pismu odločno zahtevajo, naj prekliče prepoved guvernerja Paintra, ki ni dovolil potreb domačega prebivalstva, kar pa ni osamljen slučaj.

Ker hočemo ustvariti trdne pogoje za razvoj ljudske demokracije, moramo biti nepopustljivi in dosledni v borbi za mir, jačati moramo demokracijo fronto proti ostankom fašizma in naklepom reakcije. Tako si bomo priborili oblast v rokah nas samih.

Naša borba prinaša uspehe

Novi mezdni sporarum za vrtnarje in cvetličarje

O vrtnarjih in cvetličarjih smo že dostikrat pisali in pojasnjevali njihovo obupen gnetni položaj. Ta struka delavcev ni bila zaščitena in je bila izročena gospodarstvu in lastni kom vil na milost in nemilost. Opravičati so morali najrazličnejše posle, ki z vrtnarstvom in cvetličar-

naprno. Vsi delodajalci so pač ve-

no nenasitni in pohlepni ter jim je težko kaj dopovedati.

Pričela so se najprej pogajanja za prvo delovno pogodbo za vrtnarje in cvetličarje. Vendar pa so ta pogajanja potekala preveč počasi. Ker pa

Mezdna razpredelnica za vrtnarje in cvetličarje veljavna od 1. 9. 1946.

Kategorija	Draginska doklada	Mesečne mezde, oz. mezde na uro v mestu	Mesečne mezde, oz. mezde na uro na deželi
Stalni delavci: mesečno:			
Vrtnar-vodja ali pa glavni cvetličar . . .	125.—	5.000.—	4.600.—
Vrtnar-cvetličar . . .	125.—	4.600.—	4.180.—
Pomočnik vrtnarja . . .	125.—	3.950.—	3.800.—
Začasni pomočnik . . .	125.—	3.950.—	3.800.—
Vajenec od 14. do 16. leta . . .	68.—	1.610.—	1.530.—
« od 16. do 17. leta . . .	68.—	2.220.—	2.060.—
Dinarji: na uro:			
Vrtnar-vodja ali glavni cvetličar . . .	125.—	26.—	25.—
Vrtnar-cvetličar . . .	125.—	24.—	23.—
Pomočnik vrtnarja . . .	125.—	21.50	20.—
Začasni pomočnik . . .	125.—	21.50	20.—
Navadni delavci:			
Moški od 18. do 65. leta . . .	125.—	17.—	16.—
« od 17. do 18. leta . . .	108.—	15.—	14.—
« od 16. do 17. leta . . .	86.—	13.—	12.—
« od 15. do 16. leta . . .	86.—	11.40	10.60
« od 14. do 15. leta . . .	68.—	10.40	10.00
Ženske od 18. do 60. leta . . .	110.—	12.50	12.00
« od 16. do 18. leta . . .	90.—	11.40	10.90
« od 14. do 16. leta . . .	70.—	9.50	8.90

stvom niso imeli ničesar skupnega. Do skrajnosti so jih izrabljali.

Enotni sindikat kmetijske stroke je vložil vse napore v to, da izboljša njihov položaj. Delo je bilo trdo in

je bil položaj vrtnarjev in cvetličarjev zelo slab, je Enotni sindikat kmetijske stroke prišel s pogajanjmi za mezdno pogodbo. Dne 6. t. m. je bila pogodba podpisana, s veljavnostjo od 1. septembra 1946. Iz priložne razpredelnice so razvidne nove mezde za vrtnarje in cvetličarje.

Enotni sindikat bo takoj začel vprašanje 30% povišanja na osnovi ne plače, ki naj bi veljelo toliko časa, dokler se ne sklene nov splošno mezdni sporazum.

Sporazum velja za področje cone A.

Proti nedopustnim naklepom delodajalcev

Dne 5. t. m. so se sestali v ul. Imbriani 5 nameščeni trdke Shochelli, da bi proučili položaj, ki je nastal v njihovem podjetju.

Predsedem so razpravljali o aktualnem problemu, ki ga povzroča v lesni industriji upadanje dela.

Delavstvo, ki že mnogo let dela pri tem podjetju, ne more biti tako tako odpusteno. Kljub temu pa so v zadnjih treh mesecih odpustili 28 delavcev od celokupnega števila 96. Ze mnogo let daje ta trdnica, mizar-ske dela v zakup različnim delavnim kombinacijam in poslovalcem. Tak način dela je bil morda ena od pravic, dokler je bilo dela preveč. Sedaj pa, ko je dela premalo in vsak dan manj, je tak postopek amoralen.

Leta in leta so se morali delavci mučiti in trdo delati, da bi tako povleli sijajne dobičke podjetnikov. Sedaj pa, ko so iz njih izpraznili toliko sil, jih poženejo kar brez pomisleka v bedo, in kar je še bolj obscenja vredno, niso jim poravnali niti vseli njihovih zaslužkov.

Zato delavci opozarjajo Urad za delo pri ZVU na vse te okolnosti in na odnosa strojev in lesa v druge kraje, ter zahtevajo, da se samovolja delodajalcev mora zavreči s primernimi ukrepi.

Z GORIŠKEGA

Najboljši odgovor reakciji sodelovanje med kmetom in delavcem

Volja in požrtvovalnost našega delovnega ljudstva na Goriškem je prišla pri prostovoljnem in udarniškem delu do polnega izraza. Povsod so naše ljudstvo odključile in razen prav redkih godrnjačev slo- in z vso vmo pristopa k delu. Prostovoljno in zavestna mobilizacija vseh sil je bila vesplosna. Uspeli pri takem načinu dela ne morejo izostati, o čemer nas že prebricejo prvi doseženi in vidni uspehi.

V naši zadnji številki smo objavili o sodelovanju Enotnih sindikatov pri udarniškem delu. ES, organizacije zavezanega delovnega ljudstva se prav dobro zavedajo svojih dolžnosti, zato metajo zaostriti pred ostalimi antifašističnimi organizacijami. Izdelali so si narč, katerega pridno in vestno izpolnjujejo.

Vsako delo dovode do zaželenih uspehov. Pri sedanjem tekmovanju je ponovno prišlo do novega podarka sodelovanja med delavci in kmeti. O tem nas prebricejo pomoč lovarne SAPOG, ki so s prostovoljnimi delom prisloki na pomoč vasi Sent Maver. Trideset delavcev je namreč popravilo 1 km ceste, ki gre mimo solkanskega železniškega mostu. Ta cesta je bila na dolžini 200 m hudo porušena. Pri popravilju ceste so perabili 43 materiala. Posebno se je odlikoval tov. Alojz Kodrmanec.

Složno sodelovanje med delavcem in kmetom se je manifestiralo tudi v Anovem. Okoličani potrebujejo za obnovo cement, ki ga dobe od tovarniškega sindikata v zamenjavo za krompir in druga živila, katere potrebuje delavska menza.

Na Kobarškem so popravili ali

na novo izdelali 4.800 metrov poti, napravili so 60 metrov vodovoda, navozili so 41 m² peska. Pri teh delih je sodelovalo 370 ljudi, ki so naredili 6.190 ur.

Z nabiralnimi akcijami za organizacije, za socialno skrbnost, 1. t. m. zbrali: 1221 kg krompirja, 305 kg fižola, 155 kg koruzne moke, 14 kg testenin, 16 kg krmečke moke itd.

Samo vas Kamno je zbrala v blagu in denarju vrednosti 11240 lir. Pri udarniškem delu so se najbolj izkazale vasi Ravne nad Livkom, kjer so napravili 1 km dolgo gorsko pot za prevoz sena z 230 delovnimi urami. V vasi Jevšček so delali 256 ur. Popravili so pot do studenca in očistili vodovod. V Breginju so samo žene napravile 104 ur dela v pomoč najprejrejšim družinam. To so družine, ki so vedno dvomijo o tem, da je edino ljudska oblast mo-silna napredka. Zeno so s svojim delom pridobile 27 novih članov in se na ta način ponovno izkazale.

Potrebe in delo, složno in pridno delo družita zblizujeta kmeta in delavca v močno in enotno fronto, ki je in bo najmočnejši branik pred spletkarjenjem protisindikalne reakcije

75.000 grških drž. uslužbencev stavka
Po poročilu z dne 6. t. m. so uslužbenec poštne, telegrafne in telefonske stroke v vsej Grčiji, pričeli stavkati. Stavke, ki bo trajala 24 ur, se udeležuje 75.000 državnih uslužbencev te stroke.

Približno 2 in pol milijonov znaša število brezposelnih v Italiji. INS poroča, da nič manj kot 6 milijonov oseb rabi zaradi poplne ali delne brezposelnosti pomoč.

Iz področja ustvarjalnih sil cone B

Doseđani uspehi prosvetnega dela

Menda ga na svetu ni zlepa naroda, ki bi mu sola, predvsem osnovna šola bila tako nekaj svojiskega, tako nekaj narodu lastnega, kakor je to slučaj pri nas. Povezanost med šolo in našim človekom je takorekoč prešla ljudstvu v kri, prešla je v tradicijo našega ljudstva. Zato zahteva naš človek, da bo di šola popolnoma njegova, da služi res samo njemu in njegovi bodočnosti in v tem oziru ne pozna nikakih kompromisov: tako mora biti in ni drugače! Spominimo se le našega človeka, ko so mu jasisti odzvali njegovo šolo! Spominimo se naravnost nežne skrbi, ki so jo naši starši pokazali do domače izobrazbe za časa temnih dni! Kaj šele otroško, da, v pravem pomenu otroško veselje, ki je prešinjalo naše ljudstvo ob obnovi slovenskih šol po osvoboditvi! Globoka užitalnost naših staršev sprito nerazumevanja teh dejstev od strani zavezniških oblast in v področju A in iz nje izvirajoči siloviti odpor proti neljudski, po tujih nazorih skrupirani šoli — saj bi globoko pristnost teh splošno-ljudskih čustev moral videti celo slepec, če bi hotel...

Teden knjige in naše delavstvo: Skupina iz Lesne industrije - Ajdovščina

A slovenski učitelj? Od svojih početkov pa vse do današnjih dni je vedno tical med kladivom in nakovalom: na eni strani narod, na drugi obli, pa bodisi avstrijska, slavo-jugoslovanska, demokratsko ali fašistično-italijanska ali končno „zavezniška“, vedno pa tudi cerkvena!

Toda velika večina slovenskega učiteljstva se je rekrutirala iz ljudskih vrst, kar je jo usposabljal, da je moralno ostala zdrava in ji povratek v ljudske množice ni bil pretežak. „Gospodov“ učiteljev je bilo razmeroma malo in narod je te ljudi že zdavnaj izločeval iz svoje sredine. Samo po sebi je umavno, da je velika prelomnica, ki jo je doživela naša država, globoko odjeknila v učiteljskih vrstah. Oni učitelji, ki so že zdavnaj bili del naroda, tega preokreta niso posebej občutili, saj je bilo njihovo življenje najtesneje združeno z življenjem ljudstva. Vendar pa je določeno število onih, ki novega duha še niso doumeli; predvsem se to opazja pri učitelstvu, ki je prebilo večino svojega življenja v mestih, kjer je bila povezanost med učiteljem in starši neprimerno rahlejša kakor na vasi, ali je sploh ni bilo. Tako je med ljudstvom in učiteljem nastal prepad, ki pa mora biti danes izravnana, ker mora biti danes vsak učitelj res pravi ljudski učitelj. Kar bi v prejšnjih časih bilo mogoče, ker imamo organizacije, ki tesno spajajo prav vse ljudske plasti k skupnemu življenju in k skupni medsebojni pomoči. To so naše sindikalne organizacije, katerih naloge so tako obširne, tako vsestranske, kakor je obširno in vsestransko naše življenje. Industrijski, kmetijski in umstveni delavci si danes tovariško podajajo roke v zavesti, da je možno zgraditi človeka dostojno in vredno življenje le v skupnem in ne-sebičnem delu. Sedanjega tekmovalnega področja B se v polni meri poslužujejo tudi naše prosvetni delavci. V svojem bistvu se tekmovalni delovni načrti kulturno-prosvetnih delavcev ni razlikujejo od onih ostalih strok. Izoboljšanje delovnih metod, povečanje uspehov, sodelovanje z vsemi ostalimi ljudskimi plastmi in za te naloge nujno potrebna strokovna in politična izobrazba so točke, ki jih srečavamo tu in tam. Ena najagilnejših kulturno-pro-

Ob prvem kongresu zadružnih zvez Jugoslavije Naše zadružništvo

V Beogradu se je 28. preteklega meseca zabel prvi kongres zadružnih zvez Jugoslavije v navzočnosti delegatov Julijske krajine. Po vsaj 40 letih je danes 14.000 zadrž.

Navidezno običajna časopisna novica in vendar — kakor ogromne važnosti za državo, posebno pa za državo, kakršna je današnja Jugoslavija!

Če pomislimo na povojno gospodarsko stanje naše države, ki je bilo ne enako ničilo, temveč celo pod ničlo, če pomislimo na že itak malo ekonomsko moč naših narodov, če končno pomislimo na ogromna izvršena obcinitvena dela, ki so se do danes izvršila po vseh krajih države, tedaj nam bo šele jasna neprecenljiva važnost zadružništva.

Glede smeri našega bodočega gospodarskega življenja nam je tov. Karleelj prikazal tri gospodarske sektorje in sicer: državnega, zadružnega in privatnega. Za ljudske množice najvažnejši je vsekakor zadružni sektor.

Že v stari Jugoslaviji je naše ljudstvo iskalo pomoči iz težkih gospodarskih kriz v zadružništvu. To v stari Jugoslaviji, ki ji je pravo zadružništvo na zdravju, trdili temeljito bilo vse prej ko dobrodošlo. Tedanje oblasti so skušale na vse močeno načine ovirati zadružništvo, zavedajo se v koliki meri bi moglo biti na poti njihovi prosljudski, protidržavni politiki. Vsi tedanji vladajoči krogi od kralja in ministrov do velike večine narodnih poslancev so bili delničarji druž, ki so živele in „delovale“ s tem, da so izkoriščale in izmizgavale delovno

zornika 125 ur, pri tekmovalju za ZREN 38 ur, pri dramati 32 ur, v knjižnici 35 ur, pri blagajni sind. podružnice 10 ur, na sejah, sestankih, referatih in govorih 40 ur, v anagarskem aradu 15 ur; skupaj 358 ur.

Delovna skupina gimnazije je z uspehom pomagala pri urejevanju in beljenju šol, prostorov. Uvedla je tedenske hospitacije, ki imajo namen dvigniti s tovariško kritiko kvaliteto poučevanja v melodičnem in vzgojnem pogledu. Študijskih sestankov so imeli 4: 3 politične in 1 strokovnega. Obdelali so Plehanovo: „O materialističnem pojmovanju zgodovine“ in „O vprašanju in vlogi osebnosti v zgodovini“ ter Verbičev „O delu in napakah na naših srednjih šolah“. Organizirali so tečaj rušine (2 uri tedensko). Na mladinskih štud. kroških so sodelovali 3 člani z 11 urami.

Med slučajnostmi so bila iznešena na razna vprašanja, od katerih omenjamo le najvažnejše. Tov. Veber je poročal, da se na dramskem polju dobro napreduje. Pripominja, da je gledali predvsem na kvadrieto in vzgojo novega kadra, nikakor pa ne na to, da se nekaj vrže na oder. Tov. Udovič omenja regulacijski načrt mesta Idrije s pripombo, da so potrebni pred gradnjo in regulacijo mnogi podatki za dobo naslednjih 50. let. Predvsem naj bi našli člani zbirali demografske, zgodovinske in higijenske podatke. Ta predlog so prisotni z veseljem potrdili in bodo na razpolago, v kolikor jim bo to dopuščalo počitno odmerjeni čas. Tajnica, tov. Musar poroča, da je na „Primorsko delavsko enotnost“ naročenih 20 članov ter priporočila naročilo na list, „ki je res naš list in prinaša poročila iz podružnic v področju B in A; s čitanjem tega lista dobe člani enoten pogled v sindikalno delo.“ Mi želimo samo, da bi se člani naših kulturno-prosvetnih podružnic čim čim spominili našega lista tudi s pošiljanjem primerljivih sindikalno-strokovnih in sindikalno-političnih člankov, kajti le s tesnim sodelovanjem naših terencev nam bomo mogli ostati v res najtesnejši povezanosti z ljudskim življenjem, kar nam mora biti osnovni zakon. Prav zelo si pa želimo kritike; da ostane naš glasnik vseh delovnih množic, moramo nujno vedeti, kaj je v našem listu prav, kaj ni prav, česa si naši člani posebno želijo, kaj je po njihovem mnenju odveč, kaj je po njihovem mnenju pravilno in kaj nepravilno postavljeno. To svojo nujno željo smo že večkrat izrazili, do danes — na žalost — s 100% neuspehom. Kakor je Idrija v vsakem oziru prvak, verjamemo, da se bo tudi v tem odločila in zavzela pionirsko mesto.

LOGARŠKE. Mla. skrita vasica, svojo ES-podružnico mešane stroke pa je imela! Podružnični odbor sestoji iz sledečih tovarišev: predsednik Marjer Jakob, tajnik Kekošar Izabela, blaginjak Božič Volko, člani Rutar Ema, Kovačič Gabrijela in Kokošar

temu je naše ljudstvo bolj kakor kjerkoli drugje čutilo, da mu je možna rešitev edino v zadružništvu, ker se je predobro zavedalo, da je malemu človeku iskati pomoči samo in edino v skupnem delu. V skupnem življenju, saj posameznik ne zmora ničesar, ker ne pomeni ničesar. V sledenju 1930/40 je število zadrž samo v Sloveniji naraslo od 1209 na 1700.

To poslednje dokazuje, da je zadružna nekaj v resnici čisto ljudskega, mogoč bi reči, da spada zadružna misel pri nas v tradicijo naroda samega. Zato ni čudno, če se je nova ljudska oblast postavila na določa nasprotno stališče od onega, ki se za zavzemala oblasti predvojne Jugoslavije. Danes se zadružništvo je le podpira, temveč se ga propaga, baš od strni naših oblasti, počasi pri najvišjih mestih. Naša nova Jugoslavija nima niti kraljev, niti ministrov niti poslancev — akcionarjev, ki bi jim zdravo in močno zadružništvo kvarilo njihove trgovske psele.

V svoji brošuri „Pot v novo zadružništvo“ piše tov. M. Krmelj: „Če so delovne množice že v bivši Jugoslaviji iskale pomoči v zadružništvu, ki je živelarilo brez prave podpore oblasti, bodo množice, organizirane v zadruožah, imele v novi Jugoslaviji vso neno potrebno podporo in pomoč. Brez dvoma bo zadružništvo tisti gospodarski činitelj, ki bo pri obnovi naše opustošene domovine igral veliko obnovitveno vlogo.“

Je pa še važen razlog, ki nas silil k trditvi, da so zadruge za nas neprecenljive važnosti. Razni črnobržiganci in njih sorodni vidničarji se vedno ne izurjujejo! Njihovo „delovanje“ obstoja v sridnem beču proti zadružništvu. Z napadno razlago današnjih težkoč, z brezvestnimi natelevanji in obekovanji ter lažni skušajo omajati zaupanje ljudskih množic v zadružništvo. Smatramo to deloko odveč o tem izgubljeni le eno samo besedo, ker si naše ljudstvo v tem oziru ne bo dalo prav ničesar natvezati.

Toda kljub vsemu temu se je naše ljudstvo oprijemalo zadrž, kljub

in proti zatiranju delavskih sindikatov v Grčiji; zato je vodstvo kongresa skušalo izogniti se nadaljnjim razpravam o vprašanju zunanje politike. Vodstvo je objavilo, da se bo zasedanje kongresa moralo podaljšati na petek popoldne. Medtem ko je predsednik že predložil obljavo, da mora biti delo kongresa „iz tehničnih razlogov zaključeno že popoldne“, —

Za tem je bila stavljena na glasovanje najvažnejša resolucija, ki jo je predložila Zveza električnih delavcev, resolucija o angleški zunanji politiki. Ta resolucija pravi:

„Z vsi zaskrbljenostjo zasleduje kongres momente vladne zunanje politike. Vidimo, da je njena politika okrepila v Grčiji reakcionarno sila in ustvarila povoljne pogoje za povratek monarhije, s čimer je pomalo pri uničevanju naprednih sil v državi.“

Ohranitev gospodarskih in političnih Zvez s Francmom pomaga v Spaniji izbiti fašizma.

V Nemčiji nasprotuje neuspeh v demokratskih institucijah ter gospodarske kontrole z odlikom, sprejetim v Potsdamu.

Odnosi med Sovjetsko zvezo in na-

KMS: Tolmin

Tolmin. Okrajna podružnica »Napreze«. V področju KMS Tolmin je bila osnovana nova, 24. podružnica ESZDN. 22. X. so se sestali vsi namestenci okrajne »Napreze« v Tolminu na ustanovni sestanku lastne sindikalne organizacije. Sestanka se je udeležil tudi predsednik tolminskega KMS-a, tov. Rutar Rudolf, ki je uvodoma pojasnil pomen in delovanje podružnice ES. — Izvoljen je bil podružnični odbor, v katerem so sledeti tovi: Rovšek Mirko, Bravničar Dragica, Lapanja Milka, Kozorog Jožef, Kovačič Lenka, Rutar Anica, Smrekar Alojz, Zafraň Anica, Rutar Mirko. Prvi je predsednik, druga tajnica. tretji blaginjak, ostali pa za razne referate. V nadzorni odbor so bili izvoljeni tovi: Kovačič Ludvik, Rutar Jakob in Lesjak Mirko.

Novi ES-podružniki želimo veliko uspeha pri vsestranskem dvigavanju našega delovnega človeka in v gospodarski in politični utrditvi naše nove države.

IDRIJA pri BAČI. Podružnica ES mešane stroke je 28. X. povabila svoje člane na množični sestanek. Tov. Maver Vinko je povdaril pomen naše organizacije, nakaor je blaginjak, tov. Gabršček Vida podala svoje poročilo, iz katerega razvidimo, da ima ta podružnica 91 članov, od katerih trije delajo na mladinskih progi Brčko-Banovič Velike tečave ima s pobiranjem članarine, kar ni baš pohvalno za člane. Tudi udeležba na sestanku ne prikazuje člane kot zavedne sindikaliste in bo podružnični odbor imel še mnogo posla, da jim prikaže veliko važnost sindikalne organizacije — V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika tov. Kovačič Ignac, za tajnika tovi. Polornik Dorica, za blaginjaka tovi. Balog Džana, za razne referate tovi. Kragelj Marica in Černe Andrej. V nadzornem odboru so tovi. Oržič Jožef, Kovačič Stanko in Skrt Strelko.

LOGARŠKE. Mla. skrita vasica, svojo ES-podružnico mešane stroke pa je imela! Podružnični odbor sestoji iz sledečih tovarišev: predsednik Marjer Jakob, tajnik Kekošar Izabela, blaginjak Božič Volko, člani Rutar Ema, Kovačič Gabrijela in Kokošar

temu je naše ljudstvo bolj kakor kjerkoli drugje čutilo, da mu je možna rešitev edino v zadružništvu, ker se je predobro zavedalo, da je malemu človeku iskati pomoči samo in edino v skupnem delu. V skupnem življenju, saj posameznik ne zmora ničesar, ker ne pomeni ničesar. V sledenju 1930/40 je število zadrž samo v Sloveniji naraslo od 1209 na 1700.

To poslednje dokazuje, da je zadružna nekaj v resnici čisto ljudskega, mogoč bi reči, da spada zadružna misel pri nas v tradicijo naroda samega. Zato ni čudno, če se je nova ljudska oblast postavila na določa nasprotno stališče od onega, ki se za zavzemala oblasti predvojne Jugoslavije. Danes se zadružništvo je le podpira, temveč se ga propaga, baš od strni naših oblasti, počasi pri najvišjih mestih. Naša nova Jugoslavija nima niti kraljev, niti ministrov niti poslancev — akcionarjev, ki bi jim zdravo in močno zadružništvo kvarilo njihove trgovske psele.

V svoji brošuri „Pot v novo zadružništvo“ piše tov. M. Krmelj: „Če so delovne množice že v bivši Jugoslaviji iskale pomoči v zadružništvu, ki je živelarilo brez prave podpore oblasti, bodo množice, organizirane v zadruožah, imele v novi Jugoslaviji vso neno potrebno podporo in pomoč. Brez dvoma bo zadružništvo tisti gospodarski činitelj, ki bo pri obnovi naše opustošene domovine igral veliko obnovitveno vlogo.“

Je pa še važen razlog, ki nas silil k trditvi, da so zadruge za nas neprecenljive važnosti. Razni črnobržiganci in njih sorodni vidničarji se vedno ne izurjujejo! Njihovo „delovanje“ obstoja v sridnem beču proti zadružništvu. Z napadno razlago današnjih težkoč, z brezvestnimi natelevanji in obekovanji ter lažni skušajo omajati zaupanje ljudskih množic v zadružništvo. Smatramo to deloko odveč o tem izgubljeni le eno samo besedo, ker si naše ljudstvo v tem oziru ne bo dalo prav ničesar natvezati.

Toda kljub vsemu temu se je naše ljudstvo oprijemalo zadrž, kljub

so državo so se v toku poslednjih dvanajstih mesecev poslovali — zaradi politike anglo-ameriške dominacije in zaradi izolacije Sovjetske zveze. Navezovanje našega gospodarstva na kapitalistično Ameriko je zelo nevarno in vodi v nevarnost izpolnjevanja notranjega naprednega programa, ki ga je vlada obljubila.

Tekom razprave je bilo iznešeno, da so vodni politični in finančni krogi zainteresirani v španskem gospodarstvu. Tako je na primer goled, da je Anthony Eden eden izmed direktorjev vsesvetovnega španskega koncema Rio Tinto.

2.441.000 glasov, oddanih pri glasovanju v prid resoluciji, je jasno pokazalo, da velika večina angleškega delavstva obsoja sedanjo zunanjo politiko laburistične vlade. Za tem je bila z ogromno večino 2.594.000 proti 1.391.000 glasov sprejeta resolucija, ki obsoja vladno politiko napram frankistični Spaniji in ki so jo predložili sindikat mehanizarskih in ladjskiških delavcev. Med drugim obsoji ta resolucija sledeče:

„Kongres pozdravlja odločitev Svetovne sindikalne zveze v vprašanju Spanije in naroča Glavniemu svetu kongresa, da opozori našo vladu na to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki

to, kakor tudi na zaskrbljenost, ki